

Curio onderschrijft niet volledig de reactie van de MBO Raad. Dit heeft Curio ook geduid in de algemene ledenvergadering. De inzichten van Curio met betrekking tot vereisten mbo-docenten basisvaardigheden zijn hieronder te lezen.

Vraag 1 van 4

Wilt u reageren op dit wetsvoorstel? Dan kunt u hier een reactie geven. U kunt dat doen door een bericht achter te laten of door een bericht te uploaden

Curio kan zich vinden in het wetsvoorstel en wil daarmee maatschappelijke verantwoordelijkheid nemen. Onvoldoende beheersing van basisvaardigheden kan grote gevolgen hebben, zowel voor een individu als voor de samenleving. Basisvaardigheden bieden een belangrijke basis voor gelijke kansen. Als de huidige situatie ongewijzigd blijft en er niet één duidelijke norm wordt gehanteerd voor de benoeming en tewerkstelling van mbo-docenten basisvaardigheden, blijven er aanzienlijke onderlinge verschillen tussen mbo-instellingen bestaan. Gelet daarop is vanuit het subsidiariteitsbeginsel deze wetsinterventie noodzakelijk en urgent. Aan de eisen van proportionaliteit wordt voldaan. Het stellen van vereisten voor benoeming is gerechtvaardigd. Hiermee wordt voorkomen dat alle mbo-docenten moeten worden bijgeschoold en het een individuele keuze van een mbo-docent wordt om onderwijs te geven in basisvaardigheden. Tevens onderschrijft Curio dat het beleid gericht op de eigen verantwoordelijkheid van de mbo-instellingen ten aanzien van de kwaliteit van de docenten basisvaardigheden landelijk helaas niet voor voldoende verbetering heeft gezorgd. Door de vereisten in de wet op te nemen wordt gewaarborgd dat de vereisten voor benoembaarheid of tewerkstelling voor alle mbo-docenten basisvaardigheden gelijk en duidelijk zijn. De mbo-instellingen zijn verplicht daaraan te voldoen en de inspectie wordt in staat gesteld hier toezicht op te houden. Dit draagt bij aan de kwaliteitsverbetering en de kansengelijkheid in het onderwijs. Bovendien wordt ten aanzien van de instellingen rechtszekerheid en gelijkheid verzekerd bij het formuleren van beleid dat de inrichting van het onderwijs raakt.

Of het wetsvoorstel kostenverhogend uitwerkt binnen een professionaliseringsbudget van mbo-instellingen is ook afhankelijk van gemaakte organisatorische keuzes, keuzes binnen de Kwaliteitsagenda 2024-2027 (doelstelling 3.1 en 3.2), voorsorteren op gesubsidieerde professionalisering o.a. deelname leergang burgerschap (10 ECTS), of een cursus vakdidactiek rekenen. Docenten gericht bijscholen per basisvaardigheid zorgt voor focus, diepgang op vakmanschap en vakgroepsgewijze samenwerking. Het voorkomt versnippering en verhoogt daarmee juist de kwaliteit van onderwijs en werkplezier van docenten.

Wat in zijn algemeenheid niet onvermeld mag blijven, is dat deze wetsinterventie op vereisten docenten basisvaardigheden docenten mbo urgent is en dat deze professionaliseringsslag is gediend met kwalitatieve nascholing. Het sluit bovendien naadloos aan bij de nieuwe standaard in het onderzoekskader van de inspectie (OP0).

De drie basisvaardigheden zijn drie grootheden die vragen om gedifferentieerd maatwerk qua geschiktheidsonderzoek en qua eventuele vrijstellingen binnen de minors. In het wetsvoorstel wordt hiermee nog onvoldoende rekening gehouden.

Vraag 2 van 4

Het wetsvoorstel gaat uit van een overgangstermijn van vijf jaar. Is dit volgens u voldoende tijd voor huidige docenten om te voldoen aan de nieuwe wet? (Zie voor nadere toelichting op het overgangsrecht paragraaf 9.2 uit de memorie van toelichting.).

Curio kan zich in principe vinden in de vijfjaarstermijn die is gekozen om mbo-instellingen die veel docenten moeten bijscholen de gelegenheid te geven om aan deze vereisten te voldoen, zonder dat studenten hierdoor minder onderwijs krijgen. De termijn geeft mbo-instellingen de ruimte in tijd zodat niet alle docenten gelijktijdig te hoeven worden bijgeschoold om te kunnen voldoen aan de nieuwe wet. Het gaat immers om een traject met de **studielast van een half jaar die over vijf jaar gespreid** kan worden. In de memorie van toelichting staat dat binnen deze termijn rekening wordt gehouden met docenten die aan het einde van hun loopbaan zitten en wordt de mogelijkheid geboden om gespreid te scholen in overleg met de werkgever.

Ook binnen de vijf jaar is gedifferentieerd maatwerk nodig:

- Specifiek voor mbo niveau 1; waarbinnen een grote groep allround docenten les geeft in één of meer basisvaardigheden, maar vaak niet beschikt over een passende opleidingsachtergrond. Naar verwachting moeten meerdere docenten binnen één team het aanvullende opleidingstraject van maximaal twee jaar gaan volgen met eventueel een uitloop van twee jaar. De impact kan groot zijn, afgezet tegen het feit dat er voor niveau 1 geen diplomeringseis geldt, maar wél de opdracht om de ontwikkeling van studenten op basisvaardigheden inzichtelijk te maken.
- Voor Nederlands en rekenen is de termijn van vijf jaar voldoende wanneer zij tegelijkertijd ingezet worden als lesgevende docent basisvaardigheid.
- Voor burgerschap is deze vijf jaar niet wenselijk. Daar zou Curio een overgangstermijn van twee jaar willen aanhouden, gezien de vakinhoudelijke ontwikkelingen (nieuwe kwalificatie eisen en instellingsexamen).

Om aan te tonen dat docenten waarvoor een beroep wordt gedaan op het overgangsrecht voldoen aan de daaraan gestelde criteria, dient het bevoegd gezag van een mbo-instelling inzichtelijk te maken dat deze docenten in de *twee jaar voorafgaand aan inwerkingtreding* werkzaam zijn geweest als docent in het generieke examenonderdeel Nederlandse taal, rekenen of burgerschap. Dit kan bijvoorbeeld aan de hand van de lesroosters of normjaartaken.

Curio vraagt zich af waarom gekozen is voor twee jaar? Op deze manier sluit je capabele docenten uit die bijvoorbeeld om organisatorische redenen niet op basisvaardigheden zijn ingezet in de twee voorafgaande jaren.

Vraag 3 van 4

Het wetsvoorstel gaat uit van een termijn van twee jaar om het opleidingstraject van 30 studiepunten te voltooien. Deze twee jaar kan, indien daar redenen voor zijn, verlengd worden met nogmaals twee jaar. Is deze tijd voldoende om dit opleidingstraject af te ronden naast een baan als docent? (Zie voor nadere toelichting paragraaf 2.4.4 uit de memorie van toelichting.).

Zoals eerder geschreven zijn de drie basisvaardigheden drie verschillende grootheden die vragen om gedifferentieerd maatwerk qua eventuele vrijstellingen binnen de minors, afhankelijk van de beginsituatie van de te scholen docenten

Curio onderscheidt drie typen docenten om toe te lichten of twee jaar haalbaar is per basisvaardigheid:

1. **Pdg**

Het pdg-systeem werkt voor het onderwijs van het beroepsgerichte deel van het mbo, omdat zij-instromers vakinhoudelijke kennis vanuit het werkveld meenemen. Voor de basisvaardigheden is dit complexer. Werkervaring dekt in de praktijk niet voldoende de kennis en vaardigheden die nodig zijn om onderwijs te verzorgen in de basisvaardigheden. Hierdoor beschikken docenten basisvaardigheden niet altijd over de juiste vakinhoudelijke kennis en vaardigheden en voldoen ze daardoor niet aan de bekwaamheidseisen.

- Voor Nederlands/rekenen moet twee jaar voldoende zijn.
- Voor burgerschap is twee jaar niet haalbaar. Burgerschap verzorgen voor de doelgroep jongvolwassenen vereist specifieke vakinhoudelijk kennis (o.a. sociologie en politicologie), vakdidactische vaardigheden (o.a. debatteren) en vak-pedagogische competenties (o.a. schurende gesprekken). Dit, samen met de vooropleidingen van de huidige inzet docenten op burgerschap, kunnen redenen zijn om met nogmaals twee jaar te verlengen. Dit roept wel vragen op zoals: wie bepaalt de verlenging? En wordt binnen de verlening rekening gehouden met een kostenverhogend effect?

2. **Pabo**

Docenten met een pabo-bevoegdheid ingezet op rekenen en Nederlands kunnen met gerichte vrijstellingen een minor behalen.

- Voor Nederlands/rekenen moet twee jaar voldoende zijn.
- Voor burgerschap is twee jaar niet haalbaar. Burgerschap verzorgen voor de doelgroep jongvolwassenen vereist specifieke vakinhoudelijk kennis (o.a. sociologie en politicologie), vakdidactische vaardigheden (o.a. debatteren) en vak-pedagogische competenties (o.a. schurende gesprekken).

3. **Docenten aanverwante opleidingen**

Het is wenselijk dat de lijst van vastgestelde aanverwante opleidingen in het wetsvoorstel wordt meegenomen zodat scholen hierop kunnen voorsorteren. Een verwantschapstabel moet worden vastgesteld om een algehele vrijstelling te kunnen verlenen bijvoorbeeld op basis van de kennisbases van de tweedegraadsopleidingen waarbij deze kennisbases de LUK's burgerschap volledig moeten dekken zoals dit geldt voor de kennisbasis maatschappijleer. We spreken liever over een objectief vakinhoudelijk en vakdidactisch bekwaamheidsonderzoek dan over een subjectief geschiktheidsonderzoek.

- Doordat bovenstaande nog niet duidelijk vastgelegd is, kunnen we ook geen uitspraak doen over de vraag of twee jaar voldoende is.

Kanttekening: om daadwerkelijk tot een kwaliteitsslag op basisvaardigheden te komen, zou een docent pas het vak burgerschap mogen geven als de docent daadwerkelijk is gestart met de verplichte extra scholing van 30 ECTS. Idealiter zou het niet mogelijk mogen zijn dat de docent al lessen geeft met slechts het voornemen of de toezegging te starten met de scholing. Dit geeft te veel ruimte om lessen te geven en de scholing uit te stellen. Aan de voorkant een volledige minor vereisen op burgerschap sluit aan bij de nieuwe kwalificatie-eisen en het instellingsexamen. Voor taal en rekenen leidt dit tot minder problemen.

Vraag 4 van 4

Om vast te stellen welke scholing voor een docent nog noodzakelijk is om onderwijs te geven als docent Nederlands, rekenen of burgerschap en of deze scholing binnen twee jaar kan worden afgerond, wordt voorafgaand aan het scholingstraject een geschiktheidsonderzoek gedaan. Een lerarenopleider en een mbo-docent voeren dit geschiktheidsonderzoek uit. De mbo-docent moet werkzaam zijn bij een andere instelling dan de aanvrager om ervoor te zorgen dat het een onafhankelijk oordeel is. Zijn dit volgens u de juiste actoren om te betrekken bij dit geschiktheidsonderzoek. Zie voor nadere toelichting paragraaf 2.4.1 uit de memorie van toelichting

Het uitgangspunt van Curio is in lijn met het wetsvoorstel dat de docent onafhankelijk wordt getoetst met een landelijk gekalibreerd en gevalideerd meetinstrument.

De kwaliteit van deze meetinstrumenten moet worden bewaakt door een onafhankelijk instituut om interpretatieverschillen en commerciële drijfveren uit te sluiten.

Onderzoek doen naar wat de docent al beheerst - gebaseerd op de landelijk vastgestelde bekwaamheidseisen mbo docenten basisvaardigheden - zou moeten bepalen welke delen/ modules gevolgd moeten worden en welke vrijstellingen kunnen worden gegeven in plaats van de geschiktheid te bepalen. Zodat het voor docenten op voorhand duidelijk is wat er gevraagd gaat worden als men aan de minor begint. In het kader hiervan is een vakinhoudelijk en vakdidactisch bekwaamheidsonderzoek effectiever en efficiënter om aan een minor deel te kunnen nemen dan een geschiktheidsonderzoek.